

บทที่ ๑

โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

ปัจจุบันการทำการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ราคาต้นทุนการผลิตที่สูง ทั้งปัจจัยการผลิต สารเคมี เมล็ดพันธุ์ที่มีราคาแพง ความไม่แน่นอนของราคาที่เกิดจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมีลักษณะไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการในแต่ละช่วงเวลา

นอกจากนี้ความไม่แน่นอนจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติ ปัญหาภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ทวีความรุนแรงขึ้นในขณะนี้ได้กลายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการทำการเกษตรอย่างมาก เกษตรกรอีกจำนวนมากก็ต้องประสบความทุกข์ยากจากปัญหาอื่นรอบด้าน เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน สิทธิเกษตรกรและสวัสดิการ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร

การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหรือการเปิดเสรีทางการค้าในปลายปี ๒๕๕๘ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ เพราะจะทำให้สินค้าเกษตรและอาหารเคลื่อนย้ายผ่านกลไกการขนส่งได้อย่างเสรี การลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ การสร้างคุณภาพสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับสากล รวมทั้งการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวคิด

๑) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ ต้องการสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

๒) การแก้ปัญหาทางการเกษตร ไม่มีใครรู้ปัญหาดีเท่ากับตัวเกษตรกรเอง ดังนั้นจึงต้องมุ่งสร้างความสามารถของเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้บริหารจัดการด้วยตนเองในลักษณะของกลุ่มชุมชนพื้นที่ตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หลักการ

๑) เน้นอาชีพสินค้า(อาชีพ) เป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรเป็นเจ้าของ ทำการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในตำบล มากกว่าตอบสนองตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุนภายนอก

๒) รวมพลังทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม พ่อค้า นักธุรกิจภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ สนับสนุนการบริหารการพัฒนา

๓) เป็นแผนพัฒนารายสินค้า ไม่ใช่แผนรายพื้นที่ เหมือนที่สภาเกษตรกรจังหวัดทำในครั้งก่อน เช่นตำบลนี้จะเลี้ยงวัว ก็ทำแผนเลี้ยงวัวทั้งตำบล สร้างเครือข่าย สร้างระบบทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในตำบล เน้นเฉพาะเรื่องที่จะก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สินและอื่นๆ

แนวทางการพัฒนา

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

๑. ระดมความคิดเห็น ปัญหาและกำหนดแนวทางการส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาที่ดิน โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกร
๒. การส่งเสริม การพัฒนา และแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม
๓. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และกำหนดสวัสดิการให้เกษตรกร
๔. พัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด สนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายรายอาชีพ รายสินค้า เพื่อการลดรายจ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่ม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร และการเข้าถึงแหล่งทุน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนชุมชนระดับตำบลให้มีแผนพัฒนาเกษตรกรรมในการพัฒนาแก้ไขปัญหา ร่วมกันในรูปแบบของการจัดการตนเอง
๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยง และพัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร กับภาครัฐ และภาคเอกชน

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความพร้อม มีศักยภาพและพร้อมที่จะทำการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลง ชุมชน สังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำนวน ๙ อำเภอละ ๑ ตำบล
๒. จัดเตรียมข้อมูลภาพรวม โดยแผนที่ของแต่ละตำบล จำนวน ๙ ตำบล
๓. จัดประชุมชี้แจงคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบลในตำบลที่ได้รับคัดเลือก ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญ ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
๔. อบรมทีมวิทยากร เพื่อซักซ้อมรายละเอียด การดำเนินโครงการ ขั้นตอน วิธีการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายให้เป็นไปแนวทางเดียวกันและชี้แจงแบบจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล
๕. สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเกษตรในตำบล โดยเฉพาะข้อมูลตามประเด็นหลักที่จะทำการศึกษาเพื่อหาทางแก้ไข เช่น แหล่งน้ำ หนี้สิน จำนวนเกษตรกร ฯลฯ
๖. จัดประชุมผู้ปฏิบัติงานหมู่บ้าน สรุปผลการจัดเก็บข้อมูล โดยจำแนกประเด็นปัญหาหลัก ๕ เรื่อง คือ ปัญหาน้ำท่วม แหล่งน้ำ ที่ดินทำกิน สวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม ราคาสินค้าเกษตร
๗. จัดทำเวทีสรุปข้อมูล เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์และกิจกรรมโครงการ
๘. จัดทำแผนเสนอสภาจังหวัด ถึงการแก้ไขปัญหาในตำบลเป้าหมายและแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
๙. จัดตั้งกลุ่มรายสินค้า (อาชีพ)

อาณาเขตและที่ตั้ง

อาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้ คือ

ทิศเหนือ ติดกับตำบลขุนฝางและตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ทิศใต้ ติดกับตำบลปากาย ตำบลน้ำพี อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลบ้านดำน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลวังาม ตำบลคุ้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

□ อาณาเขตเมื่อเทียบกับหลักเขต

ทิศเหนือ จากหลักเขตที่ ๑ เป็นเส้นตรงตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลขุนฝางอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออก ถึงหลักเขตที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน (บ.วังยาง - บ.ขุนฝาง) อยู่ทางศูนย์กลางถนนฟากด้านทิศตะวันตก ระยะประมาณ ๑๐ เมตร ตรงกิโลเมตรที่ ๑ + ๑๕๐ บริเวณพิกัด PV๒๘๘๕๕๓ รวมระยะทางประมาณ ๔๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๒ เป็นเส้นเลียบตามแนวกิ่งกลางสันเขาปางควายเกา เขากุ่มะมื่น และมอนกัวลม ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลขุนฝาง อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตัดผ่านถนน (บ.เหลาป่าสา - บ.ป่าแดงหลง) ตรงกิโลเมตรที่ ๐ + ๕๕๐ ถึงหลักเขตที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน (บ.เหลาป่าสา - บ.หนองป่าไร่) ตรงกิโลเมตรที่ ๐ + ๕๕๐ อยู่ทางศูนย์กลางถนนฟากด้านทิศตะวันออก ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัดPV ๓๐๐๕๘๗ รวมระยะทางประมาณ ๓,๗๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๓ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลขุนฝาง อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออก ตัดผ่านพื้นที่ทางการเกษตรนาข้าว และการเลี้ยงสัตว์ ตัดผ่านถนนทางเขาพื้นที่การเกษตร (บ.ปางจัว - บ.ป่าแดงหลง) ตรงกิโลเมตรที่ ๐ + ๔๐๐ ถึงหลักเขตที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณขาลำคลองห้วยฝางแล้ง อยู่ทางศูนย์กลางลำคลองฝางแล้ง ฟากด้านทิศตะวันตก ระยะประมาณ ๑๕ เมตร บริเวณพิกัดPV ๓๑๒๕๘๘ รวมระยะทางประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๔ เป็นเส้นเลียบตามแนวกิ่งกลางลำคลองฝางแล้ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลขุนฝาง อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนน (บ.ปางจัว- บ.วังถ้ำ) อยู่ทางศูนย์กลางถนนฟากด้านทิศใต้ ตรงกิโลเมตรที่ ๓ + ๕๕๐ ระยะประมาณ ๑๐ เมตร ตรงบริเวณจุดบรรจบแนวเขตระหว่างตำบลผาจุ ตำบลขุนฝาง และตำบลวังดิน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ บริเวณพิกัดPV ๓๒๓๖๑๐ รวมระยะทางประมาณ ๒,๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๕ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังดิน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านสันเนินเขาเตี้ย หมายเลข ๑๒๘ และ ๙๗ ตัดผ่าน ถนน(บ.เหลาป่าสา - บ.หนองป่าไร่) ตรงกิโลเมตรที่ ๒ + ๘๐๐ แล้วไปทางทิศใต้ตามสันเนินเขาเตี้ย ถึงหลักเขตที่ ๖ ซึ่งตั้งอยู่ด้านท้ายเนินเขาเตี้ยบริเวณพื้นที่การเกษตร อยู่ทางศูนย์กลางถนน (บ.มอนหินขาว - บ.หนองป่าไร่) ตรงกิโลเมตรที่ ๑ + ๘๐๐ ฟากทิศตะวันตก ระยะประมาณ ๓๕๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๑๘๕๖๗ รวมระยะทางประมาณ ๔,๐๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๖ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังดิน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ตัดผ่านถนน (บ.มอนหินขาว - บ.หนองป่าไร) ตรงกิโลเมตรที่ ๑ + ๓๕๐ แล้วไปทางทิศตะวันออกตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังดิน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ถึงหลักเขตที่ ๗ ซึ่งตั้งอยู่จุดบรรจบแนวเขตระหว่างตำบลผาจุ ตำบลวังดิน และตำบลบ้านดวน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ บริเวณพิกัด PV ๓๓๘๕๖๔ รวมระยะทางประมาณ ๑,๓๐๐ เมตร

ทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ ๗ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลบ้านดวน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศใต้ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ตัดผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๕ (อุดรดิตถ์ - เขื่อนสิริกิติ์) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๘ + ๘๕๐ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ถึงหลักเขตที่ ๘ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณขางแนวคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตของพลังงานไฟฟ้าบ้านมอนหินขาว อยู่ทางศูนย์กลางคลองฟากดาน

ทิศตะวันออก ระยะประมาณ ๓ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๓๕๕๔๔ รวมระยะทางประมาณ ๒,๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๘ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลบ้านดวน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ขนานคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตของพลังงานไฟฟ้าบ้านมอนหินขาว ฟากทิศตะวันออก ถึงหลักเขตที่ ๙ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณขางแนวคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตของพลังงานไฟฟ้าบ้านคลองนาพง อยู่ทางศูนย์กลางคลองฟากดานทิศตะวันออก ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๓๙๕๒๙ รวมระยะทางประมาณ ๑,๗๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๙ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลบ้านดวน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ขนานคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตของพลังงานไฟฟ้าบ้านคลองนาพงฟากทิศตะวันออก ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ตัดผ่านทางหลวงหมายเลข ๑๐๐๖ (บ.จัวงาม - บ.ผาเลือด) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๓ + ๖๐๐ ถึงหลักเขตที่ ๑๐ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางแม่น้ำนาน อยู่ทางศูนย์กลางทางหลวงหมายเลข ๑๐๐๖ (บ.จัวงาม - บ.ผาเลือด) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๓ + ๖๐๐ ฟากด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๙๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๔๗๕๑๗ รวมระยะทางประมาณ ๑,๖๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๐ เป็นเส้นเลียบตามแนวกึ่งกลางแม่น้ำนาน ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลบ้านดวน อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ตัดผ่านทางหลวงหมายเลข ๑๒๑๓ (บ.หาดเสือเตน - บ.ห้วยฉลอง) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๕ + ๕๒๕ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านสันเขาตอยแมลแล(หมายเลข ๓๗๐) ตัดผ่านถนน (บ.ผาจักร - บ.น้ำพี้) ตรงกิโลเมตรที่ ๔ + ๘๕๐ ถึงหลักเขตที่ ๑๑ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมถนน (บ.ผาจักร - บ.น้ำพี้) อยู่ทางศูนย์กลางถนนฟากด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๕๘๔๖๕ รวมระยะทางประมาณ ๕,๕๐๐ เมตรตามใต้

จากหลักเขตที่ ๑๑ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์กับตำบลน้ำพี อำเภอดงแสนดิน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ แนวถนน (บ.ผาจุ - บ.น้ำพี) ฝาทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ ๑๒ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมถนน (บ.ผาจุ - บ.น้ำพี) อยู่ทางศูนย์กลางถนนด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๔๕๔๕๙ รวมระยะทางประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๒ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์กับตำบลน้ำพี อำเภอดงแสนดิน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ถึง หลักเขตที่ ๑๓ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมถนน (บ.เดนมกราคม - โรงโมหิน บ.บริษัทศิลาพิชัย) อยู่ทางศูนย์กลางถนนฝาทิศใต้ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV๓๔๕๔๖๔ รวมระยะทางประมาณ ๗๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๓ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์กับตำบลน้ำพี อำเภอดงแสนดิน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ แนวถนน (บ.เดนมกราคม - โรงโมหินบริษัทศิลาพิชัย) ฝาทิศใต้ ตัดผ่านทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ (บ.ปาขุน - บ.น้ำพี) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๓ + ๓๒๕ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ถึงหลักเขตที่ ๑๔ ตรงบริเวณจุดบรรจบแนวเขตระหว่างตำบลผาจุ ตำบลหาดกรวด ตำบลทุ่งเตา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ และตำบลน้ำพี อำเภอดงแสนดิน อยู่ทางศูนย์กลางลำห้วยข้าว ฝาทิศตะวันออก ระยะประมาณ ๘ เมตร บริเวณพิกัด PV ๓๐๔๔๔๐ รวมระยะทางประมาณ ๕,๐๐๐ เมตร ดานตะวันตก

จากหลักเขตที่ ๑๔ เป็นเส้นตรงตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลทุ่งเตา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตัดผ่านลำห้วยข้าว ผ่านถนน (บ.เดนมกราคม - บ.หนองปล่อง) ตรงกิโลเมตรที่ ๐ + ๗๗๐ ถึงหลักเขตที่ ๑๕ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ (บ.ปาขุน - บ.น้ำพี) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๑ + ๔๕๐ อยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนฝาทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๔๐๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๒๙๒๔๕๑ รวมระยะทางประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๕ เป็นเส้นเลียบตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลทุ่งเตา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตัดผ่านทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ (บ.ปาขุน-บ.น้ำพี)ตรงกิโลเมตรที่ ๑๑ + ๔๕๐ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ถึงด้านท้ายอ่างเก็บน้ำหนองปล่อง แล้วไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามแนวกิ่งกลางลำห้วยหินลาด ถึงหลักเขตที่ ๑๖ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนน (บ.บอพระ - บ.พระฝาง)ฝาด้านทิศเหนือติดลำห้วยหินลาด อยู่ทางศูนย์กลางถนนระยะประมาณ ๘ เมตร บริเวณพิกัด PV๒๘๑๔๗๔ รวมระยะทางประมาณ ๓,๖๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๖ เป็นเส้นเลียบตามแนวถนนฝาด้านเหนือตลอดสายทาง (บ.บอพระ - บ.พระฝาง)ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงทางแยกหน้าประตูทางเข้าบึงห้วยเขยเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ไปทางทิศเหนือ ผ่านพื้นที่ทางการเกษตร ตามแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลทุ่งเตา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ถึงหลักเขตที่ ๑๗ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงหมายเลข ๑๒๑๓ (บ.

หาดเสือเตน – บ.ห้วยฉลอง) ตรงกิโลเมตรที่ ๗ + ๖๕๐ อยู่ทางศูนย์กลางถนนพาด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๒๘๘๕๒๙ รวมระยะทางประมาณ ๕,๘๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๗ เป็นเส้นเรียบตามแนวกิ่งกลางคลองหนองเถา ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลคุ้งตะเภา อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ไปทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๑๘ ตรงบริเวณจุดบรรจบแนวเขตระหว่างตำบลผาจุ ตำบลคุ้งตะเภา และตำบลวังงาม อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ซึ่งตั้งอยู่ตรงบริเวณกิ่งกลางลำน้ำน่าน อยู่ทางศูนย์กลางทางหลวงหมายเลข ๑๑๐๖ (บ.วังงาม – บ.ผาเลือด) ตรงกิโลเมตรที่ ๔ + ๓๕๐ พาด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๒๐๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๒๘๘๕๓๔ รวมระยะทางประมาณ ๕๕๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๘ เป็นเส้นเรียบตามแนวกิ่งกลางคลองแล่ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังงาม อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ไปทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๑๙ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงหมายเลข ๑๑๐๖ (บ.วังงาม -บ.ผาเลือด)ตรงกิโลเมตรที่๔ + ๓๕๐ อยู่ทางศูนย์กลางถนนพาด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๑๐ เมตร บริเวณพิกัด PV ๒๘๖๕๓๕ รวมระยะทางประมาณ ๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๑๙ เป็นเส้นเรียบตามแนวกิ่งกลางคลองแล่ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังงาม อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงจุดบรรจบระหว่างคลองแล่งกับคลองฝางแล่ง ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเส้นเรียบตามแนวกิ่งกลางคลองฝางแล่ง ถึงหลักเขตที่ ๒๐ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๕ (อุตรดิตถ์-เขื่อนสิริกิติ์) ตรงกิโลเมตรที่ ๑๔ +๐๘๐ อยู่ทางศูนย์กลางถนนพาด้านทิศใต้ ระยะประมาณ ๑๕ เมตร บริเวณพิกัด PV ๒๘๙๕๔๒ รวมระยะทางประมาณ ๙๕๐ เมตร

จากหลักเขตที่ ๒๐ เป็นเส้นเรียบตามแนวกิ่งกลางคลองฝางแล่ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลผาจุ กับตำบลวังงาม อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับหลักเขตที่ ๑ รวมระยะทางประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร

□ เขตการปกครอง (ชุมชนในเขตเทศบาล)

เทศบาลตำบลผาจุ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ เขต จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ดังนี้

เขต ๑ มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ ๑ บ้านวังยาง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายสวาง ชำดำ

หมู่ที่ ๒ บ้านวังยาง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายวันชัย อินชูรัตน์

หมู่ที่ ๕ บ้านผาจุ มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายวันชัย คำขันดี

หมู่ที่ ๖ บ้านหมอนไม้ มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายเส็ง นอยบุตร

หมู่ที่ ๑๐ บ้านมอนหินขาว มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายบุญสูง กุลมิตร

หมู่ที่ ๑๒ บ้านแดงหลง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายอนันต์ ฟกงาม

หมู่ที่ ๑๓ บ้านหาดฝาง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายสุน นอยบุตร

หมู่ที่ ๑๔ บ้านวังยาง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายวิชัย สังขทอง

เขต ๒ มีจำนวน ๖ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ ๓ บานพระฝาง มีกำนันคือ นายไพฑูรย์ นาคะเกศ

หมู่ที่ ๔ บานพระฝาง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายสมคิด กันเทียะ

หมู่ที่ ๗ บานคลองนาพง มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายสุเทพ พรหมแก้ว

หมู่ที่ ๘ บานผาจักร มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายบุญยัง รอดเรือง

หมู่ที่ ๙ บานหนองบัว มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายสายลม จอยผาจุก

หมู่ที่ ๑๑ บานदनกระต่าย มีผู้ใหญ่บ้านคือ นางกุลธร นาคปน

สภาพภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปของตำบลผาจุก มีพื้นที่ทั้งหมด ๗๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๔,๑๖๒ ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบติดต่อกับ ลำน้ำนาน เกษตรกรใช้ปลูกข้าวนาปี และนาปรัง พืชผัก ผลไม้ ส่วนที่ ดอนมีพื้นที่บริเวณหมู่ที่ ๑๐,๑๑ และ๑๒ เกษตรกรสวนใหญ่ใช้ปลูกไม้ผล และพืชไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

(๑) ฤดูกาลและอากาศ

เทศบาลตำบลผาจุก ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างซึ่งจัดได้ว่าอยู่ในแถบร้อนของประเทศไทย ดินฟ้าอากาศทั่วไปจะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลต่าง ๆ ดังนี้

☐ ฤดูร้อน เริ่มต้นตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าวในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ในระยะตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเริ่มมีฝนตก

☐ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนปลายพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยปกติแล้วมักจะเกิดพายุโซนร้อนพัดผ่านและทำให้ฝนตกชุกในเดือนสิงหาคมและกันยายน

☐ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ บางปีอากาศหนาวจัดเนื่องจากได้รับลมหนาวจากประเทศจีน อากาศจะหนาวเย็นมาก ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

(๒) อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิเฉลี่ยปี ประมาณ ๒๗.๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงเฉลี่ย ๓๓ องศาเซลเซียส โดยสูงสุดในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๒ องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม

อุณหภูมิ

เดือน/ปี	๒๕๕๓	๒๕๕๒	๒๕๕๑	๒๕๕๐
มกราคม	๑๘.๒ – ๓๑.๙	๑๘.๔ – ๓๒.๕	๑๗.๘ – ๓๒.๓	๑๘.๐ – ๓๒.๙
กุมภาพันธ์	๒๐.๘ – ๓๕.๒	๒๐.๘ – ๓๒.๑	๑๙.๔ – ๓๔.๓	๒๑.๕ – ๓๔.๓
มีนาคม	๒๒.๕ – ๓๕.๖	๒๒.๙ – ๓๕.๕	๒๒.๖ – ๓๗.๐	๒๔.๓ – ๓๖.๕

เมษายน	๒๔.๙ – ๓๖.๖	๒๖.๑ – ๓๗.๑	๒๕.๖ – ๓๗.๙	๒๕.๑ – ๓๖.๗
พฤษภาคม	-	๒๕.๑ – ๓๔.๘	๒๕.๒ – ๓๓.๘	๒๔.๓ – ๓๓.๖
มิถุนายน	-	๒๕.๔ – ๓๔.๑	๒๕.๘ – ๓๕.๒	๒๕.๓ – ๓๔.๕
กรกฎาคม	-	๒๕.๔ – ๓๓.๙	๒๕.๔ – ๓๓.๙	๒๕.๒ – ๓๒.๘
สิงหาคม	-	๒๕.๐ – ๓๒.๐	๒๔.๘ – ๓๒.๙	๒๕.๐ – ๓๒.๖
กันยายน	-	๒๔.๘ – ๓๒.๗	๒๔.๕ – ๓๓.๗	๒๔.๖ – ๓๓.๐
ตุลาคม	-	๒๔.๑ – ๓๔.๐	๒๓.๘ – ๓๓.๑	๒๓.๘ – ๓๓.๕
พฤศจิกายน	-	๒๒.๗ – ๓๓.๐	๒๑.๐ – ๓๑.๙	๒๑.๔ – ๓๔.๒
ธันวาคม	-	๒๐.๐ – ๓๐.๘	๑๙.๗ – ๓๒.๘	๑๘.๖ – ๓๑.๘

(๓) ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี ๙๘๕.๒๘ มิลลิเมตร/ปี จำนวนฝนตกเฉลี่ยทั้งปี ๕๘ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือเดือนกันยายน มีฝนตกเฉลี่ย ๒๐๓.๗๖ มิลลิเมตร

คานาสังคม

☐ จำนวน และลักษณะโครงสร้างประชากรโดยทั่วไป ประชากรประกอบด้วย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			รวม	ชาย	หญิง
๑	บ้านวังยาง	๓๐๙	๙๖๘	๔๕๙	๕๐๙
๒	บ้านวังยาง	๒๓๑	๖๘๙	๓๓๒	๓๕๗
๓	บ้านพระฝาง	๓๐๙	๑,๑๐๙	๕๖๗	๕๔๒
๔	บ้านพระฝาง	๒๙๘	๑,๐๒๐	๕๐๖	๕๑๔
๕	บ้านผาจุก	๒๒๖	๖๗๘	๓๔๔	๓๓๔
๖	บ้านหมอนไม้	๑๔๓	๕๖๑	๒๙๒	๒๖๙
๗	บ้านคลองนาพง	๑๘๘	๖๔๐	๓๑๒	๓๒๘
๘	บ้านผาจักร	๑๘๕	๖๒๒	๓๒๒	๓๐๐
๙	บ้านหนองบัว	๑๐๖	๓๕๔	๑๗๓	๑๘๑
๑๐	บ้านมอนหินขาว	๑๖๐	๕๒๘	๒๕๖	๒๗๒
๑๑	บ้านเตนกระต่าย	๑๓๔	๓๒๑	๑๖๒	๑๕๙
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๗๔	๑๘๙	๑๐๘	๘๑
๑๓	บ้านหาดฝาง	๑๐๑	๓๔๔	๑๗๐	๑๗๔
๑๔	บ้านวังยาง	๑๖๑	๔๔๖	๒๑๐	๒๓๖
	รวม	๒,๖๒๕	๘,๔๖๙	๔,๒๑๓	๔,๒๕๖

☐ การศึกษา ศาสนา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

๑. การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง

โรงเรียนอนุบาล ๑ แห่ง

โรงเรียนประถมศึกษา ๕ แห่ง

โรงเรียนมัธยมศึกษา ๑ แห่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑๔ แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ลำดับที่	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จัดตั้งขึ้นเอง/รับโอน	จำนวน
นักเรียน (คน)			
๑	โรงเรียนวัดพระฝาง	จัดตั้งขึ้นเอง	๓๕
๒	บ้านวังยาง	รับโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน	๕๐
๓	บ้านคลองนาพง	รับโอนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ	๓๕

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

๑. โรงเรียนอนุบาลเมืองอุดรดิตถ์

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

๑. โรงเรียนวัดวังยาง

๒. โรงเรียนวัดพระฝาง

๓. โรงเรียนวัดคลองนาพง

๔. โรงเรียนวัดผาจักร

๕. โรงเรียนหนองบัววิทยา

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

๑. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษานอมเกล้าอุดรดิตถ์

การศาสนา

วัด ๖ แห่ง

สำนักสงฆ์ ๓ แห่ง

ลำดับที่	ชื่อวัด	ที่ตั้ง	จำนวนพระ(รูป)
๑	วัดสุวรรณคีรี	หมู่ที่ ๑	๖
๒	วัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ	หมู่ที่ ๓	๖
๓	วัดมอนผาจุก	หมู่ที่ ๕	๔
๔	วัดคลองนาพง	หมู่ที่ ๗	๔
๕	วัดผาจักร	หมู่ที่ ๘	๒

๖	วัดพระพุทธรูปน้ำพุ	หมู่ที่ ๔	๓
๗	สำนักสงฆ์ม่อนหินขาว	หมู่ที่ ๑๐	๖
๘	สำนักสงฆ์วัดน้ำพุ	หมู่ที่ ๘	๓
๙	สำนักสงฆ์วัดหนองบัว	หมู่ที่ ๙	๒

วัฒนธรรมและประเพณี

ตำบลตำบลผาจุ มีประเพณีในวันสำคัญดังนี้

๑. งานประเพณีสงกรานต์ เป็นงานประเพณีของเทศบาล ที่ถือปฏิบัติกันมาในวันที่ ๑๓ – ๑๕ เมษายนของทุกปี วัดพระฝางได้จัดให้มีการทำบุญตักบาตร และจัดให้มีการงานวันกตัญญูซึ่งได้มีการรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส การแสดงพื้นเมือง และการแสดงมหรสพต่าง ๆ

๒. งานประเพณีลอยกระทง เทศบาลตำบลผาจุ ได้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีงานวันลอยกระทง ซึ่งได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ณ บริเวณวัดคลองนางพาง โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกวดกระทง ประกวดสวยงาม และประกวดความคิดสร้างสรรค์ การประกวดนางนพมาศ และการแสดงมหรสพ

๓. งานสมโภชองค์พระฝางทรงเครื่อง ซึ่งวัดพระฝางสว่างคูร์มุนีนานาถเป็นวัดที่เก่าแก่ของตำบลผาจุและมีความสำคัญกับชาวตำบลผาจุ โดยเป็นประดิษฐานองค์พระฝางทรงเครื่องทรงซึ่งมีความสวยงามและศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวตำบลผาจุ โดยทางเทศบาลตำบลผาจุได้จัดงานสมโภชองค์พระฝางทรงเครื่อง ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี โดยจัดให้มีการแสดงต่างงานมหรสพต่างๆ

☐ การสาธารณสุข

เทศบาลตำบลผาจุมีการบริการทางด้านสาธารณสุขดังนี้

๑. ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่

ชื่อสถานีนามัย	ที่ตั้ง	จำนวนบุคลากร	ชื่อหัวหน้าสถานีนามัย
๑. สถานีนามัยบ้านพระฝาง	หมู่ที่ ๓	๓	นายพรเทพ ธาราเวชรักษ์
๒. สถานีนามัยบ้านผาจุ	หมู่ที่ ๕	๔	นายภูผา แก้วเจริญตา

บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานที่ในสถานพยาบาล(สถานีนามัย)ในพื้นที่ดังนี้

สถานีนามัยผาจุ ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าสถานีนามัย จำนวน ๑ คน
 ๒. เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน จำนวน ๑ คน
 ๓. พยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๑ คน
 ๔. นักวิชาการสาธารณสุข ๑ คน
- อสม. ๑๕๒ คน

สถานีนามัยพระฝาง ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าสถานีนามัย จำนวน ๑ คน
 ๒. เจ้าพนักงานสาธารณะสุขชุมชน จำนวน ๑ คน
 ๓. พยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๑ คน
- อสม. ๘๗ คน

☐ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากสถิติอาชญากรรมประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลพบว่า ร้อยละ ๗๐ ของคดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) และส่งผลต่อเนื่องไปถึงคดีอื่นๆ ที่ตามมาคือการลักทรัพย์ซึ่งเป็นคดีที่มารองลงไป ส่วนคดีที่เหลือเป็นเพียงส่วนน้อย จึงจะเห็นได้ว่าปัญหาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าเป็นปัญหาที่สำคัญซึ่งเทศบาลก็ได้ตั้งงบประมาณเพื่อบรรเทาปัญหาในส่วนนี้ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาเพื่อให้เยาวชนในสถานศึกษาห่างไกลจากยาเสพติด การขอความร่วมมือสอดส่องดูแลจากครูอาจารย์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา หรือกิจกรรมอื่นๆ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

☐ ทรัพยากรน้ำ

เทศบาลตำบลผาจุมีพื้นที่ติดกับที่ราบลุ่มแม่น้ำน่าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ให้ประโยชน์ต่อการเกษตรในพื้นที่เป็นอย่างมาก ได้ใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรมและกิจกรรมอื่นๆ นอกจากนี้จะใช้ประโยชน์ในการเกษตรแล้ว ยังนำมาผลิตเป็นน้ำประปาใช้ในเขตเทศบาลด้วย

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำน่าน ไหลผ่านริมหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๔
ลำห้วยขาริน หมู่ที่ ๘ บ้านผาจักร
หนองแดง หมู่ที่ ๘ บ้านผาจักร

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า ตำบลผาจุตั้งอยู่ริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำน่าน มีจุดสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าของกรมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน ๙ จุด อยู่ในหมู่ที่ ๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๔ มีพื้นที่รับน้ำทั้งหมด ๔ ไร่ มีเกษตรกรที่ได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมด ๔๐๔ ครอบครัว

ตารางแสดงแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ที่	ชื่อประเภทแหล่งน้ำ	หมู่ที่														รวม
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	
๑	บ่อน้ำดื่ม	๒	-	๒	๑	-	-	๑	-	๑	๑๕	๑	๑	-	-	๒๔
๒	ฝาย	๔	๑	๑	๑	-	-	๑	-	-	-	๑	-	-	-	๙
๓	อ่างเก็บน้ำ	-	-	๑	-	-	-	-	๒	๑	-	๒	-	-	-	๖
๔	บ่อบาดาล	๒	-	-	๒	-	-	๑	๖	๒	-	๔	๑	๑	-	๑๙

☐ สภาพสิ่งแวดล้อม

คุณภาพแหล่งน้ำ

มีแม่น้ำน่านไหลผ่านใจกลางเมืองของตำบลผาจุก เลียบตลอดแนวของชุมชนผาจุก มีปริมาณน้ำที่มากเพียงพอกับความต้องการของประชาชนในการใช้อุปโภค บริโภค ผลิตน้ำประปา คุณภาพน้ำในแม่น้ำน่านมีความใสสะอาดสามารถนำมาใช้ได้คุณภาพอากาศ

ปัจจุบันปัญหาเรื่องอากาศในเขตเทศบาลยังไม่รุนแรงและเด่นชัดนัก เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะบางจุดที่เป็นชุมชนหนาแน่น บริเวณริมถนนและบริเวณใกล้เคียงกับร้านค้าหรือโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะส่งผลในระยะยาวได้หากมีการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

☐ ทรัพยากรป่าไม้

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มติดแม่น้ำ อีกทั้งอาชีพหลักก็เป็นการเกษตรกรรมเป็นการทำนาและพืชไร่ ไม่มีพื้นที่ติดภูเขาและป่า จึงไม่มีทรัพยากรสัตว์ป่าและป่าไม้

☐ ทรัพยากรธรณี

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ค่อนข้างเรียบ มีระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ไม่มีการค้นพบทรัพยากรธรณี หรือแร่ธาตุใด ๆ

☐ สภาพสิ่งแวดล้อม

สภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ มีความอุดมสมบูรณ์ เพราะเป็นที่ราบลุ่มติดแม่น้ำน่าน คุณภาพของน้ำจากแม่น้ำมีความสะอาดและมีระบบนิเวศที่ดี สามารถใช้ในการอุปโภค บริโภคได้ ลักษณะอากาศมีความหนาวเย็นค่อนข้างสูงในฤดูหนาวการกำจัดขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลผาจุก มีการจัดการขยะมูลฝอยทุกวัน โดยมีรถบรรทุกขยะ จำนวน ๑ คัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยให้ได้ตามความต้องการของประชาชน โดยมีพนักงานประจำรถขยะออกทำการเก็บขนขยะมูลฝอยทุกวัน และมีการตั้งถังขยะไว้ทุกจุดในเขตตำบลผาจุก

☐ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ มีชุดดินทั้งสิ้น ๑๓ ชุดดินกับ ๒ หน่วยผสมของดิน ดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๕ เป็นหน่วยผสมของดินตะกอนใหม่ การระบายน้ำไม่ดี เหมาะสำหรับทำนา ปลูกพืชผัก พืชไร่ และอื่น ๆ ดินชุดนี้มีประมาณ ๓.๙๔%

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๗ เป็นดินชุดทางดง ดินสามารถอุ้มน้ำได้ดี เหมาะสำหรับทำนา แต่หากมีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถปลูกพืชไร่ เช่น ถั่วเหลือง ได้

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๘ เป็นชุดดินแม่สาย มีประมาณ ๖.๑๔% ของพื้นที่เกิดจากการทับถมของตะกอน การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำได้ดี เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย เหมาะแก่การทำนา และพืชไร่อื่น ๆ

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๙ เป็นชุดดินเชิงทราย มีประมาณ ๑.๐๔% ดินมีสีเทาเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเทา อุ่มน้ำได้ดี เหมาะสำหรับการทำนา แต่ในเขตนํ้าดีสามารถปลูกพืชไร่ พืชผักได้

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๑๓ เป็นชุดดินนครปฐม ดินมีน้ำตาลเข้ม หรือน้ำตาลปนเทา ความสามารถอุ่มน้ำสูง เหมาะสำหรับการทำนา ในเขตนํ้าดีสามารถปลูกพืชไร่ในฤดูแล้งได้ ดินชุดนี้มีประมาณ ๗.๐๗% ของพื้นที่

๖. กลุ่มชุดดินที่ ๑๔ เป็นชุดดินกำแพงแสน มีประมาณ ๔.๔๐% ของพื้นที่ ลักษณะดินค่อนข้างเรียบ มีการระบายน้ำดี เหมาะสำหรับการ ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ถั่ว ไม้ผล ไม้ยืนต้นได้ดี

๗. กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ เป็นชุดดินธาตุพนม มีการระบายน้ำดี มี ๑๒.๒๘% ของพื้นที่ที่มีการระบายน้ำดี เกิดจากการทับถมของตะกอนลํานํ้า ความสามารถในการซึมผ่านของน้ำดีปานกลาง การอุ่มน้ำสูง มีธาตุอาหารปานกลาง เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ พืชผัก ไม้ผล ในตำบลผาจุก บางส่วนใช้เป็นที่อยู่อาศัย

๘. กลุ่มชุดดินที่ ๒๑ เป็นชุดดินสันป่าตอง มีประมาณ ๔.๙๘% ของพื้นที่ พื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด ระบายน้ำดี น้ำซึมผ่านปานกลาง อุ่มน้ำต่ำ เนื้อดินร่วนปนทราย ธาตุอาหารพืชค่อนข้างต่ำ ใช้ปลูกพืชไร่ เพราะขาดน้ำ

๙. กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เป็นชุดดินคล้ายสันป่าตอง แต่มีกรวดในดินล่าง มีประมาณ ๘.๘๑% ของพื้นที่ ไม่เหมาะแก่การปลูกพืช เนื่องจากมีศิลาและโผล่ดินไม่ลึก ลาดชันสูง การชะล้างหน้าดินสูง ควรปล่อยเป็นป่าธรรมชาติ

๑๐. กลุ่มชุดดินที่ ๓๔ เป็นหน่วยดินสัมพันธ์ของดินชุดโพธิ์พิสัย มีประมาณ ๗.๓๐% ของพื้นที่ พื้นที่ราบเรียบ จนถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้น ระบายน้ำเร็ว น้ำซึมผ่านช้า ธาตุอาหารต่ำไม่เหมาะแก่การเกษตร

๑๑. กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ เป็นชุดดินท้ายาง มีประมาณ ๖.๗๒% ของพื้นที่ สภาพพื้นที่เนินเขา ลูกคลื่นลอนชัน ปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ เนื้อดินตื้น แร่ธาตุอาหารต่ำ ถึงปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นดงดินแลง และป่าแคระ ไม่เหมาะแก่การทำเกษตร

๑๒. กลุ่มชุดดินที่ ๓๙ เป็นชุดดินลาดหญ้า/ท้ายาง มีประมาณ ๗.๖๕% ของพื้นที่ ในชั้นดินมีกรวด หิน ดินแข็งมากในฤดูแล้ง การพังทลายง่าย ส่วนใหญ่ใช้ปลูกข้าวโพด ถั่วเขียว บางแห่งทิ้งร้าง

๑๓. กลุ่มชุดดินที่ ๔๒ เป็นชุดดินเชิงคัน มีประมาณ ๖.๘๔% ของพื้นที่ เกิดจากหินดินดาน หรือหินแปร พื้นที่เป็นลูกคลื่นลาดชันเป็นเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี การซึมผ่านน้ำได้ปานกลาง มีแร่ธาตุอาหารต่ำ ส่วนคงสภาพป่าเบญจพรรณ เกิดไม้พุ่มเตี้ย ดินชุดนี้เหมาะสำหรับใช้เป็นวัสดุทำถนน หรือทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ไม้ผลบางชนิดหรือให้คงสภาพเป็นป่าตามเดิม

๑๔. กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ เป็นชุดดินมวกเหล็ก ประเภทสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีประมาณ ๔.๕๒% ดินตื้นระบายน้ำดี การซึมผ่านน้ำปานกลาง อุ่มน้ำต่ำ ดินส่วนใหญ่คงสภาพป่าเบญจพรรณ การชะล้างพังทลายมาามาก ปลูกพืชไร่ แต่อาจมีปัญหาการพังทลายได้

๑๕. กลุ่มชุดดินที่ ๕๓ เป็นหน่วยผสมของดิน บริเวณพื้นที่สูงชัน มีประมาณ ๑.๗๕ ของพื้นที่ เป็นภูเขาหิน บางแห่งเป็นหน้าผาชัน ส่วนมากเป็นป่าเบญจพรรณและภูเขาหิน ความลาดชัน การพังทลายสูงมาก ไม่เหมาะแก่การเกษตร

การคมนาคม

การคมนาคมของตำบลผาจุ มีการคมนาคมทางบกเป็นหลัก สำหรับการคมนาคมติดต่อและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ มีดังนี้ การคมนาคมติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข๑๑๖ เป็นสายหลัก การคมนาคมติดต่อภายในตำบลและตำบลใกล้เคียงใช้เส้นทางถนนทางหลวงชนบท นอกจากนั้นก็มีเส้นทางคมนาคมอื่นที่เชื่อมระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งสามารถเชื่อมกับตำบลบ้านดาน ตำบลวังดิน ตำบลจี้วังาม สภาพถนนเป็นถนนลาดยางบางส่วน และถนนคอนกรีตบางส่วน

การประปา

ในเขตเทศบาลตำบลผาจุ มีระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๗ แห่ง และการประปาภูมิภาคอีก ๑ แห่ง รวมเป็น ๑๘ แห่ง ดังนี้

ระบบประปาหมู่บ้าน

๑. หมู่ที่ ๑ บ้านวังยาง จำนวน ๑ แห่ง
๒. หมู่ที่ ๒ บ้านวังยาง จำนวน ๑ แห่ง
๓. หมู่ที่ ๓ บ้านพระฝาง จำนวน ๑ แห่ง
๔. หมู่ที่ ๔ บ้านพระฝาง จำนวน ๒ แห่ง
๕. หมู่ที่ ๕ บ้านผาจุ จำนวน ๒ แห่ง
๖. หมู่ที่ ๗ บ้านคลองนาพง จำนวน ๑ แห่ง
๗. หมู่ที่ ๘ บ้านผาจักร จำนวน ๑ แห่ง
๘. หมู่ที่ ๙ บ้านหนองบัว จำนวน ๑ แห่ง
๙. หมู่ที่ ๑๐ บ้านมอนหินขาว จำนวน ๑ แห่ง
๑๐. หมู่ที่ ๑๑ บ้านเด่นกระต่าย จำนวน ๒ แห่ง
๑๑. หมู่ที่ ๑๒ บ้านแดงหลง จำนวน ๒ แห่ง
๑๒. หมู่ที่ ๑๓ บ้านหาดฝาง จำนวน ๑ แห่ง
๑๓. หมู่ที่ ๑๔ บ้านวังยาง จำนวน ๑ แห่ง

การประปาส่วนภูมิภาค

ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านวังยาง จำนวน ๑ แห่ง

การไฟฟ้า

ในเขตเทศบาลตำบลผาจุ มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน และมีไฟฟ้าสาธารณะครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล

การจราจร

การเดินทางภายในเขตเทศบาลตำบลผาจุ โดยสวนใหญ่จะใช้รถจักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะการจราจรอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี

ในเขตเทศบาลตำบลผาจุ มีจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน มีถนนครอบคลุมทุกหมู่บ้าน สามารถใช้ในการคมนาคมและขนส่งทางการเกษตรได้ทุกฤดูกาล แยกเป็น

๑. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๗๗ สาย ระยะทาง ๑๙,๖๑๕ เมตร
๒. ถนนลาดยาง จำนวน ๘ สาย ระยะทาง ๔๒,๖๗๓ เมตร
๓. ถนนดินลูกรัง จำนวน ๕๐ สาย ระยะทาง ๕๐,๕๐๙ เมตร

การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินของเทศบาลตำบลบ้านผาจุ เป็นการใช้เพื่อพัฒนาเส้นทางการคมนาคมในปัจจุบัน ถนนสวนใหญ่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก บางสายเป็นถนนลูกรัง ในอนาคตจะปรับปรุงให้เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมด โดยผังทอระบายน้ำด้านข้าง เพื่อป้องกันการเกิดน้ำท่วมขังและน้ำท่วมฉับพลัน

การป่าไม้

พื้นที่เขตเทศบาลตำบลผาจุ เป็นที่ราบเชิงเขา ซึ่งมีต้นไม้เป็นจำนวนมากและมีหน่วยงานของกรมป่าไม้ดูแลรับผิดชอบอยู่ ประชาชนอยู่ร่วมกับป่ามาด้วยความเกื้อกูลกัน ไม่มีกิจการที่ทำลายทรัพยากรป่าไม้

ทรัพยากรน้ำ

ตำบลผาจุ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ ซึ่งแหล่งน้ำในตำบลผาจุมีดังนี้

ลำน้ำ ๑ สาย คือ ลำน้ำนาน ไหลผ่านหมู่ที่ ๑-๙,๑๓ และ๑๔

ลำห้วย ๕ สาย คือ ห้วยตะคุ (หมู่ที่๒),ห้วยหนองยาว (หมู่ที่๕-๖),ห้วยรองนาตอง (หมู่ที่๖),ห้วยหนองจิก(หมู่ที่๖-๗)และห้วยซำริน (หมู่ที่๘)

หนอง ๑ แห่ง คือ หนองแดง อยู่หมู่ที่๘ บ้านผาจักร

☐ ภัยธรรมชาติ

๑. น้ำท่วมบริเวณที่ลุ่มนาข้าวบางพื้นที่
๒. หอยเชอรี่ระบาดในนาข้าว

ด้านชีวภาพ

☐ พันธุ์พืชที่ปลูก

เกษตรกรในตำบลผาจุส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำนาข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรังและปลูกพืชไร่ เช่น การปลูกอ้อยโรงงาน การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทำนาปลูกข้าวไม่ไวแสง ร้อยละ ๘๕ ของพื้นที่ทั้งหมด พันธุ์ที่ใช้เพาะปลูกในปัจจุบัน พันธุ์ชัยนาทสุพรรณบุรี ๑ และพันธุ์พิษณุโลก เป็นพันธุ์ที่ตลาดต้องการ ผลผลิตต่อไร่สูง และยังสามารถต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ดี อายุข้าวประมาณ ๑๒๐ วัน นอกจากนี้ยังมีการผลิตไม้ผล

- ☐ พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ
๑. โคเนื้อขุน
 ๒. ไก่เนื้อพันธุ์ดี
 ๓. สุกรพันธุ์ขุน
 ๔. ปลา เช่น ปลานิล ปลาดุกเพี้ยน ปลานิลและปลาดุก เป็นต้น
- ☐ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ แมลงพื้นเมือง
๑. ไก่พื้นเมือง นิยมเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือนหรือใช้ในการชนไก่
 ๒. พืชสมุนไพรต่างๆ
 ๓. พืชผักสวนครัว(พืชพื้นเมือง) ปลูกตามหลังบ้านเพื่อประกอบอาหาร

การทํานาปีและผลผลิต

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ที่นา (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๙๕๒	๕๐	๗๕๐
๒	บ้านวังยาง	๓๓๐	๕๑	๗๕๐
๓	บ้านพระฝาง	๑,๔๐๐	๘๙	๗๕๐
๔	บ้านพระฝาง	๑,๔๘๙	๖๗	๗๕๐
๕	บ้านผาจุก	๘๐๐	๖๑	๗๕๐
๖	บ้านหมอนไม้	๑,๒๕๐	๕๕	๗๕๐
๗	บ้านคลองนาพง	๓๕๙	๓๘	๗๕๐
๘	บ้านผาจักร	๑๕๐	๓๖	๗๕๐
๙	บ้านหนองบัว	๕๐	๓๑	๗๕๐
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๘๕	๗๓	๗๕๐
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๑๐๐	๓๘	๗๕๐
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๓๐๐	๑๘	๗๕๐
๑๓	บ้านหาดฝาง	๓๕๐	๕๐	๗๕๐
๑๔	บ้านวังยาง	๓๐๐	๒๑	๗๕๐
รวม		๗,๙๑๕	๖๗๘	๗๕๐

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และผลผลิต

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๑๗๓	๑๕	๑,๐๐๐
๒	บ้านวังยาง	๑๙	๕	๑,๐๐๐
๓	บ้านพระฝาง	๓๑	๗	๑,๐๐๐

๔	บ้านพระฝาง	๑๑๗	๒๐	๑,๐๐๐
๕	บ้านผาจุก	๑๕	๓	๑,๐๐๐
๖	บ้านหมอนไม้	-	-	-
๗	บ้านคลองนาพง	-	-	-
๘	บ้านผาจักร	๑๐๔	๒๕	๑,๐๐๐
๙	บ้านหนองบัว	๗	๒	๑,๐๐๐
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๑๐	๓	๑,๐๐๐
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๘๗๑	๓๕	๑,๐๐๐
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๔๘	๑๑	๑,๐๐๐
๑๓	บ้านหาดฝาง	๖๑	๙	๑,๐๐๐
๑๔	บ้านวังยาง	-	-	-
รวม		๑,๔๕๖	๑๓๕	๑,๐๐๐

การปลูกไม้ผล

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๖๐	๑๕	
๒	บ้านวังยาง	๖๖	๒๐	
๓	บ้านพระฝาง	๗๗	๑๖	
๔	บ้านพระฝาง	๘๒	๑๙	
๕	บ้านผาจุก	๕๐	๑๐	
๖	บ้านหมอนไม้	๓๘	๑๙	
๗	บ้านคลองนาพง	๕๘	๒๒	
๘	บ้านผาจักร	๘๐	๑๐	
๙	บ้านหนองบัว	๓๖	๑๒	
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๒๕	๑๔	
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๑๐	๗	
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๑๐	๑๒	
๑๓	บ้านหาดฝาง	๑๔	๑๘	
๑๔	บ้านวังยาง	๒๘	๑๙	
รวม		๖๓๔	๒๑๓	

☐ ระบบการผลิต

๑) การผลิตข้าว ข้าวจะมีการผลิต ๒ ฤดู คือ ฤดูนาปี อยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม และ ฤดูนาปรัง ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ในฤดูนาปีมีทั้งพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนและน้ำจากคลองส่งน้ำของสถานีสูบน้ำพลังงานไฟฟ้า เริ่มปลูกตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม – กลางเดือนสิงหาคม โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้าวจ้าว มีข้าวเหนียวบ้างเล็กน้อยซึ่งนิยมปลูกไว้กิน การปลูกจะใช้วิธีการหว่านน้ำตามเป็นส่วนใหญ่เพราะง่ายและสะดวก มีส่วนน้อยที่จะอาศัยการดำนาโดยใช้กล้าข้าว จากนั้นจะดูแลไป

จนกว่าจะถึงอายุเก็บเกี่ยว ในระหว่างนี้ก็จะมีการกำจัดศัตรูพืช และบำรุงรักษา การให้น้ำ โดยเจ้าของแปลงอาจจัดการเองทั้งหมด หรืออาจจ้างทำเป็นบางส่วน อย่างเช่น การหว่านปุ๋ย การฉีดพ่นยา เป็นต้น การเก็บเกี่ยวอยู่ในระหว่าง เดือนพฤศจิกายน- ธันวาคม ขึ้นอยู่กับการใช้พันธุ์ข้าว เกษตรกรจะจ้างเหมารถเกี่ยวข้าวโดยคิดเป็นเงินต่อไร่ จากนั้นก็จะขนย้ายข้าวมาตากให้แห้งก่อนเก็บในยุ้งฉาง หรือขายเข้าโรงสีต่อไป เกษตรกรบางรายอาจขายข้าวในขณะที่ความชื้นยังสูงอยู่หรือที่เรียกว่าข้าวดิบ ในฤดูนาปรัง การผลิตต้องอาศัยน้ำจากคลองส่งน้ำเท่านั้น ดังนั้นพื้นที่การผลิตจะน้อยกว่า มีความหลากหลายทางพันธุ์ข้าวน้อยกว่า และช่วงเวลาจะกระชับ การปลูกจะเริ่มและเสร็จสิ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งพันธุ์จะเป็นข้าวเจ้าไม่ไวแสง มีน้อยรายที่ปลูกข้าวเหนียว โดยจะใช้วิธีการหว่านน้ำตามทั้งหมด ส่วนการเก็บเกี่ยวก็จะทำในช่วงเวลาเดียวกันคือ เดือนพฤษภาคม กระบวนการและเครื่องมือจะเหมือนกับการจัดการในฤดูแล้ง เพียงแต่จุดประสงค์การผลิต คือ เพื่อการขาย

๒) การผลิตพืชไร่

๒.๑) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การผลิตจะอยู่ระหว่างช่วงเดือน พฤษภาคม- ตุลาคม พื้นที่การผลิตส่วนใหญ่จะเป็นที่ดอนหรือ เนินเขา ชายเขา ใกล้พื้นที่ป่า โดยอาศัยน้ำฝน การปลูกจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน โดยจะไถที่เตรียมดินและยกร่องต่ำ ใช้วิธีหยอดเมล็ดในหลุม รอให้ฝนลง จากนั้นจะดูแลไปจนถึง เดือนกันยายน จึงเริ่มเก็บเกี่ยวไปจนถึงต้นเดือนตุลาคมโดยใช้แรงงานคน ผลผลิตที่ได้จะเป็นข้าวโพดแห้ง เกษตรกรจะจ้างรถสีมาถึงแปลงเพื่อสีเอาเฉพาะเมล็ด บรรจุลงกระสอบแล้วนำไปขายกับพ่อค้าคนกลาง หรือโรงรับซื้อผลผลิตในเมือง

๒.๒) ถั่วเขียว ช่วงการผลิตอยู่ระหว่าง เดือนกันยายน- ธันวาคม โดยเริ่มปลูกตั้งแต่กลางเดือนกันยายน – ตุลาคม และ เก็บเกี่ยวตั้งแต่ กลางเดือน พฤศจิกายน – ต้นเดือนธันวาคม ส่วนใหญ่จะปลูกในพื้นที่เดียวกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยรอเวลาหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวโพดแล้ว วิธีการปลูกจะนิยมการหว่านแล้วไถกลบ หากปลูกก่อนอาจจะได้น้ำฝนแต่หลังจากนั้นต้องอาศัยน้ำค้างในการเจริญเติบโต ถั่วเขียวมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาน้อยและระยะเวลาสั้น การเก็บเกี่ยวก็จะใช้แรงคนเกี่ยว ตากแดดทิ้งไว้ให้แห้ง จากนั้นจึงจะใช้เครื่องนวดขนาดเล็กนวดสีเอาเฉพาะเมล็ด

๒.๓) อ้อยโรงงาน เนื่องจากเป็นพืชที่มีช่วงอายุก่อนการเก็บเกี่ยวนานถึง ๑ ปี จะมีการตัดส่งโรงงานน้ำตาล ปีละ ๑ ครั้งในช่วงเดือน ธันวาคม – มีนาคม ดังนั้น จึงมีช่วงการปลูกยืนต้นในแปลงตลอดปี ฤดูปลูกจะมีอยู่ ๒ ช่วง คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม หรือที่เรียกว่าอ้อยฝน มีจุดประสงค์หลักเพื่อทำท่อนพันธุ์ และปลูกในช่วง เดือนพฤศจิกายนหรือ อ้อย พ.ย. ซึ่งนิยมปลูกกันมาก สำหรับตัดขาย โดยจะเริ่มจากการเตรียมที่โดยใช้เครื่องจักรไถ ทำแนวและยกร่อง ก่อนที่จะลงท่อนพันธุ์ ซึ่งอาจจะใช้แรงคนหรือเครื่องจักรในการปลูก จากนั้นจะทำการดูแลรักษา จนกระทั่งถึงเดือน ช่วง ธันวาคม จึงจะเริ่มเก็บเกี่ยวและไปเสร็จสิ้นถึงเดือนมีนาคม โดยทางโรงงานจะกำหนดเวลาให้แก่เกษตรกรแต่ละราย(การเก็บเกี่ยวแต่ละรายใช้เวลาไม่มากแต่จะต้องรอคิวตัด) เพื่อควบคุมปริมาณอ้อยที่รับซื้อในแต่ละวัน เพื่อให้เหมาะแก่การขนส่งและการจัดการผลผลิตอ้อยที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการต่อไป การเก็บเกี่ยวจะมี ๒ รูปแบบ คือ ใช้แรงงานคนตัดและขนขึ้นรถ และใช้เครื่องจักรตัดแล้วพ่นใส่รถบรรทุก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสะดวกของเกษตรกร การผลิตอ้อยโรงงานจะแตกต่างจากพืชอื่น เนื่องจากการร่วมกันระหว่างโรงงานน้ำตาลและเกษตรกรลูกไร่ ซึ่งจะต้องมีการขึ้นทะเบียนก่อนปลูก และมีการกำหนดราคากันโดยถือคุณภาพของผลผลิตเป็นเกณฑ์ และการซื้อขายไม่ได้เป็นการแลกเปลี่ยนในลักษณะเงินสด ทั้งนี้ยังมีองค์กรกลาง อย่างสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลแห่งชาติดูแลควบคุมอยู่ด้วย

□ ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

ที่	กิจกรรมการเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑	ข้าวนาปี				←							→	
๒	ข้าวนาปรัง	←		→								←	→
๓	ถั่วเหลือง	←	→										
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					←				→			
๕	อ้อยโรงงาน	←									→		
๖	ปศุสัตว์	←									→		
๗	ประมง	←									→		

□ เทคโนโลยีการผลิต

๑. นางเก็บข้าวเปลือก เพื่อชะลอการจำหน่าย เพื่อลดปัญหาข้าวล้นตลาด
๒. โครงการผลิตข้าวไม่ไวแสงและข้าวหอมมะลิเพื่อผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจำหน่าย
๓. ปุ๋ยน้ำสกัดจากหอยเชอรี่ในนา เพื่อลดในการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี และยังช่วยลดปริมาณหอยเชอรี่อีกทางหนึ่ง
๔. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

ดานเศรษฐกิจ

□ การโครงสร้างทางเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน โดยรวมพบवासวนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและเกษตรกรรม ไถแก ทำนา ทำไร่ และทำสวน เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา พื้นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมกับการเพาะปลูก ทั้งการทำนาข้าว และพืชไร่ และเนื่องจากประชากรมีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างดี จึงมีมาตรฐานการศึกษาปานกลาง อาชีพที่รองลงมาจากเกษตรและค้าขาย คือ การรับราชการ รายได้

ประชากรคิดตามรายได้ประชากรจังหวัดอุดรดิตถ ประมาณ ๒๓,๐๐๐ บาท/คน/ปี

□ การเกษตรกรรม

เนื่องจากเทศบาลผาภูมิพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม การประกอบอาชีพโดยสวนใหญ่จึงเป็นอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการทำนาข้าวเป็นผลผลิตหลัก และมีการทำพืชไร่ การปลูกข้าว ถั่ว หอม กระเทียม นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ สุกร พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบเกษตร มีประมาณ ๙,๓๗๑ ไร่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณจำนวน ๑,๑๗๙ ครัวเรือน มีมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ๗๘,๒๕๐ บาท ต่อครัวเรือน/ปี

□ การพาณิชย์กรรม/การบริการ

ประเภทธุรกิจ และจำนวนร้านค้าที่ให้บริการในบริเวณพื้นที่เทศบาลตำบลผาจุک พอจะ
จำแนกได้ดังนี้

การบริการในพื้นที่ ทิศทางการค้า และการลงทุน

แนวโน้มในภายภาคหน้าจะมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับความเจริญเติบโตของ
ชุมชนเมืองการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบจากหน่วย
ราชการส่วนภูมิภาค มาให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดการแข่งขันด้านการค้าใน
เชิงพาณิชย์และการลงทุนเข้ามาในเขตเทศบาลตำบลบ้านดำนานาขาม วัฒนากการของการเจริญเติบโต
ที่เกิดขึ้นจะเห็นเด่นชัดมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ประเภทร้านค้า/ธุรกิจที่ให้บริการ จำนวนร้านค้า

๑. ร้านขายของชำ ๗๑ ร้าน
๒. ร้านขายยา/สถานพยาบาล - ร้าน
๓. ร้านขายอาหาร - เครื่องดื่ม ๑๑ ร้าน
๔. ร้านขายเสื้อผ้า/รับตัดเย็บเสื้อผ้า ๒ ร้าน
๕. ร้านเสริมสวย (ตัดผม ชาย - หญิง) ๔ ร้าน
๖. ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องเหล็ก ๑ ร้าน
๗. ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า - ร้าน
๘. ร้านขายเครื่องเขียน - ร้าน
๙. ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์/อะไหล่รถ ๙ ร้าน
๑๐. โรงสีข้าว ๗ โรง
๑๑. หองเช่า ๗ แห่ง

☐ การท่องเที่ยว

เทศบาลตำบลผาจุก มีการจัดงานเทศบาลตามประเพณีเป็นประจำทุกปี เช่น เทศกาลวันสง
กรานต์เทศกาลวันลอยกระทง และงานสมโภชของคพระฝางทรงเครื่อง ซึ่งวัดพระฝางสว่างคบุรีมุนี
นาถเปนวัดที่เกาแกของตำบลผาจุก และมีความสำคัญกับชาวตำบลผาจุก โดยเปนประติษฐาน
องคพระฝางทรงเครื่องทรง ซึ่งมีความสวยงามและศักดิ์สิทธิ์เปนนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวตำบลผาจุก
โดยทางเทศบาลตำบลผาจุกได้จัดงานวันสมโภชพระฝาง ขึ้นทุกปี ในเดือนมกราคม ระหว่างวันที่
โดยจัดให้มีการแสดงตาง งานมหรสพตางๆ

บทที่ ๓

การจัดเวทีประชาคม

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ได้เชิญผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการชลประทาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการทำการเกษตรในปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และคัดเลือกชนิดสินค้าที่จะจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมรายตำบลของตำบลผาจำจ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลผาจำจ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพแวดล้อมของตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลของสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานีในครั้งนี้ มีหลักการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ มุ่งเน้น ๕ ประเด็นสำคัญ โดยใช้สินค้าที่สำคัญเป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาในเรื่องที่ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ไขปัญหานี้สิน สภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี จึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกษตรกรในตำบลช่วยกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเลือกสินค้า(อาชีพ) ที่จะก่อให้เกิดรายได้ และเหมาะสมกับตำบลมากที่สุด ส่วนสินค้าเกษตรอื่นๆก็ให้มีแผนพัฒนาตามความจำเป็นและเหมาะสมควบคู่กันไป

ปัญหาของชุมชน

☐ ด้านกายภาพ

๑. ชุดดินเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเลว ความสมบูรณ์ของดินมีน้อย เหมาะสมกับการทำนา

๒. แหล่งน้ำยังไม่เพียงพอ ระบบชลประทานไม่เหมาะสม

๓. ภัยธรรมชาติ คือ ภัยแล้ง เช่น ฝนทิ้งช่วง

☐ ด้านชีวภาพ

๑. ระบบการผลิตพืชไม่เหมาะสม

๒. การระบาดของศัตรูพืช

๓. การใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีสูง

☐ ด้านเศรษฐกิจ

๑. ปัญหาราคาพืชผลต่ำ

๒. ต้นทุนการผลิตสูง

๓. ภาระหนี้สินเกษตรกรสูง

๔. การรวมตัวของเกษตรกรในรูปกลุ่มไม่เข้มแข็ง

☐ ด้านสังคม

๑. ค่านิยมของยุวชนเกษตรกรหันเหไปหาอาชีพอื่น
๒. ภูมิปัญญาชาวบ้านยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. ราคาข้าว และพืชอื่น ขายได้ราคาต่ำ
๒. ปัจจัยการผลิตราคาสูง
๓. ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์
๔. ขาดแหล่งน้ำทางการเกษตรในฤดูแล้ง
๕. เทคโนโลยีในการผลิตพืชและสัตว์ไม่เพียงพอ
๖. ขาดเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
๗. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด
๘. เกิดภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง และน้ำท่วม

ศักยภาพของชุมชน

๑. จากสภาพพื้นที่ของตำบลผาจุ มีการจัดระบบการชลประทานได้พอสมควร จึงสามารถปลูกพืชไร่อื่น ๆ ได้ แต่ราคาพืชผลต่ำ ไม่คุ้มค่าการลงทุน จึงทำให้เกษตรกรไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร
๒. ลักษณะของชุมชนยังไม่เข้มแข็ง การบริหารกองทุนต่าง ๆ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
๓. การศึกษาและการพัฒนา การยอมรับเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการยอมรับได้ดีพอสมควร แต่ต้องอาศัยระยะเวลา เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของเกษตรกร

วิสัยทัศน์ของชุมชน

☐ ฝันของบุคคล

๑. ความเป็นอยู่มั่นคง เศรษฐกิจพอเพียง
๒. ราคาพืชผลทางการเกษตรคุ้มค่าต่อการลงทุน
๓. โครงสร้างพื้นฐานพอเพียงต่อการดำรงชีพ
๔. ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

☐ ฝันของชุมชน

๑. ภาคเกษตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในรูปแบบเกษตรยั่งยืน
๒. กลุ่มและองค์กรเข้มแข็ง
๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา
๔. พัฒนาการเกษตรในรูปแบบเกษตรท่องเที่ยว
๕. ยุวชนเกษตรได้รับการศึกษาในระดับสูงอย่างทั่วถึง

☐ ฝันที่เป็นไปได้

๑. กลุ่มและองค์กรเข้มแข็ง
๒. ภาคเกษตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในรูปแบบเกษตรยั่งยืน
๓. ราคาพืชผลทางการเกษตรคุ้มค่าต่อการลงทุน

วิเคราะห์ศักยภาพและสภาพแวดล้อมภาคเกษตร

□ ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ไม่มีอาชีพเสริม เนื่องจากคนในชุมชน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาทั้งนาปีและนาปรัง เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จก็จะว่างงาน ทำให้ไม่มีอาชีพเสริม ขาดรายได้ในการใช้จ่ายในครอบครัวไม่เพียงพอ ปัญหาหนี้สินมาก เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน ประชาชนขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ จึงมีการกู้ยืมเงินจากกลุ่มในหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้าน ธกส. สหกรณ์ นายทุนบ้าง แล้วนำมาใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ ทำให้เพิ่มหนี้สินเกิดการยืมหนี้ใช้หนี้ เป็นปัญหามาถึงปัจจุบัน ขาดทุนในการประกอบอาชีพ ปัญหาการขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพเป็นปัญหาที่มีมาตลอด ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จึงทำให้คนในชุมชนขาดทุนในการทำการเกษตร ในปีต่อๆ ไปทำให้รายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ปุ๋ยมีราคาแพง ทำให้ต้องลงทุนในการทำการเกษตรสูง ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน รายได้น้อย เนื่องจากคนในชุมชน ไม่มีอาชีพ ที่ทำตลอดปี ไม่มีอาชีพเสริมในชุมชน ทำให้ชุมชนขาดรายได้และมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอ กับการใช้จ่ายเป็นปัญหา ทำให้เกิดหนี้สินตามมา ไม่มีตลาดขายผลผลิตที่แน่นอน ค่าจ้างแรงงาน ในการประกอบอาชีพสูง เช่น การทำนา เนื่องจากชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคม จึงทำให้ค่าครองชีพสูง

ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

ลักษณะการผลิต

๑) ข้าว พื้นที่ปลูกข้าวนาปีของตำบลบ้านด่าน ๗,๕๐๐ ไร่ เกษตรกรที่ทำนาข้าวจำนวน ๖๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนทั้งหมด และได้ผลผลิตเฉลี่ย ๗๐๐ ก.ก./ไร่ เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ในเขตสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๓ แห่ง ที่ใช้น้ำด้วยพลังไฟฟ้า จึงมีการทำนาปรังไป และได้ผลผลิตเฉลี่ย ๘๐๐ ก.ก./ไร่

๒) โปดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์นั้น ส่วนใหญ่จะปลูกตามพื้นที่ดอน มีพื้นที่ปลูกประมาณ ๑,๔๐๐ ไร่

๓) การเลี้ยงสัตว์ ในเขตตำบลบ้านด่านนั้น ส่วนใหญ่เกษตรกร จะเลี้ยงเพื่อเสริมรายได้ ส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงวัว สุกร ไก่ ซึ่งจะเลี้ยงกันจำนวนไม่มาก เพื่อเป็นรายได้เสริมของเกษตรกร

๔) การประมง การเลี้ยงปลาในเขตตำบลบ้านด่าน ส่วนมาก จะขุดบ่อเลี้ยงกันเพื่อเสริมรายได้เท่านั้น เลี้ยงเป็นอาชีพหลักยังไม่มี ปลาที่เลี้ยงส่วนมากเป็นปลากินพืช ได้แก่ ปลานิล ปลาใน ส่วนในการเลี้ยงปลาในกระชัง เกษตรกรมีแนวทางที่จะเลี้ยงและยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากยังขาดความรู้ในการเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณแม่น้ำน่าน

เทคนิคและระบบ

๑) เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นรายย่อย อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่การเกษตร

๒) ที่ดิน ถือครองที่ดิน ๒-๒๐ ไร่ โดยเฉลี่ย เป็นที่ดินของตนเอง หรือเช่าทำการเกษตร

๓) การใช้น้ำ ใช้น้ำฝนและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง ห้วย โดยใช้เครื่องสูบน้ำผ่านระบบคลองส่งส่งน้ำ ซึ่งอาจจะเป็นสถานีสูบน้ำของรัฐหรือเครื่องยนต์ขนาดเล็กของเกษตรกร

๔) พันธุ์พืช หาซื้อตามท้องตลาด(ร้านขายวัสดุ อุปกรณ์ทางการเกษตร)หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบของรัฐ

๕) ปุ๋ย ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีและมีปุ๋ยอินทรีย์บ้างโดยหาซื้อตามท้องตลาดทั่วไป หรืออาจใช้วัสดุในท้องถิ่น

๖) การปลูก ใช้แรงงานคน โดยเกษตรกรทำเองหรืออาจจ้างวานคนช่วย โดยการเหมาต่อพื้นที่ หรือจ้างรายวัน

๗) การจัดการศัตรูพืช ใช้สารเคมีและเครื่องมือในการจัดการ ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างง่ายไม่ซับซ้อนมาก เช่น เครื่องพ่นยาแบบโยก หรือแบบใช้เครื่องยนต์ ซึ่งอาจจะจัดการเองหรือจ้างเหมา

๘) การเก็บเกี่ยว มีทั้งการใช้แรงงานคน เช่น ข้าวโพด ถั่วเขียว หรือใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว เช่น ข้าว

๙) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้สะดวกต่อการเก็บรักษา ขนส่งหรือการแปรรูป จะมีกระบวนการจัดการ อีกครั้งหนึ่ง เช่น การสีเพื่อคัดเอาแต่เมล็ดหรือส่วนที่ต้องการ การตากหรือลดความชื้น เป็นต้น โดยเกษตรกรจะใช้เครื่องมือของตนเองหรือจ้างเหมา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จุดแข็ง (Strength)

๑. จุดที่ตั้งเป็นเส้นทางผ่านระหว่างตัวเมืองไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ทำให้มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกสบาย

๒. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ วัดพระฝางสว่างคบุรีมุนีนาถ

๓. มีแม่น้ำน่านซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน ทำให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการคมนาคม มีเขื่อนทดน้ำผาจุก

๔. มีสถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนในฝันได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง

จุดอ่อน (Weakness)

๑. ผลผลิตทางการเกษตรยังได้คุณภาพตามที่ต้องการ ทำให้มีผลกระทบต่อราคา ซึ่งมีผลทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ อาจมีสาเหตุจากการที่เกษตรกรขาดความรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และขาดความรู้เรื่องสภาพดิน

๒. ขาดการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ด้านการสื่อสาร ด้านไฟฟ้า และด้านการคมนาคม โดยเฉพาะถนนที่เชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้าน และเป็นเส้นทางหลักที่ใช้สัญจรไปมา มีสภาพชำรุดทรุดโทรม

๓. ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ การปล่อยกลิ่นมูลสัตว์รบกวนผู้อื่น

โอกาส (Opportunity)

๑. สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้ในอนาคต

๒. มีกลุ่มผลิตสินค้าซึ่งสามารถพัฒนาเป็นสินค้า OTOP ได้ โดยเฉพาะอาหารแปรรูป

๓. มีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทานมาก

๔. มีผลผลิตทางการเกษตรหลายชนิด

๕. นโยบายการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ทำให้ตำบลผาจุมีงบประมาณในการพัฒนาตำบลเพิ่มขึ้น

ข้อจำกัด (Threat)

๑. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
๒. ขาดความร่วมมือจากภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน
๓. ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะภัยแล้ง ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เศรษฐกิจตกต่ำ
๔. ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ไม่ครอบคลุมพื้นที่

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

ปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๑. ด้านกายภาพ ๑.๑ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แผนพัฒนาปัจจัยทางกายภาพ - สร้างอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ สูบน้ำ ด้วยพลังไฟฟ้า ผายกั้นน้ำ - ขุดลอกคูคลอง ธรรมชาติ - อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ และแหล่งน้ำธรรมชาติ - ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย (พืชตระกูลถั่ว) - ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ,สุกร, ไก่ เป็ด, โคพื้นเมือง	- พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อาศัย น้ำฝน - ปริมาณน้ำฝนในแต่ละปีไม่แน่นอน - พื้นที่ตำบลส่วนมากลาดชัน เป็นภูเขาและป่าไม้ - ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลและปริมาณน้ำฝนน้อย - ป่าไม้แหล่งต้นน้ำถูกทำลายจนเสียสมดุลธรรมชาติ - เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้า	- มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรตลอดปี - ราษฎรมีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพหลากหลาย - ใช้เวลาร้างให้เป็นประโยชน์ลดปัญหาการว่างงานลดปัญหาทางสังคม - ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง - แมลง นก ปลา ในธรรมชาติมีเพิ่มขึ้น - สารเคมีตกค้างในดินลดลง
๑.๒ ภัยธรรมชาติ	- ตั้งงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ	- ผลกระทบจากการตัดไม้ ทำลายป่า - ลดต้นทุนการผลิต	- สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติได้ทันที

๑.๓ ดินเสื่อมขาด ความอุดม สมบูรณ์	- โครงการปรับปรุงบำรุงดิน - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด - ส่งเสริมการปลูกพืชตระกูลถั่วก่อนการกำหนด	- ลดสารพิษตกค้างในดินเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี - พัฒนาสภาพดิน / ปรับปรุงสภาพดิน	- ปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นสภาพแวดล้อมโดยรวมดี
๑.๔ ขาดแหล่งน้ำ อุปโภคบริโภค	- สร้างประปาหมู่บ้าน - ขุดบ่อน้ำตื้น - ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ	- ในช่วงฤดูแล้งระบบประปาหมู่บ้านขาดแคลนแหล่งน้ำดิบ - ระบบประปาที่มีอยู่ชำรุดบ่อยครั้ง	- ราษฎรมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอตลอดปี
๑.๕ แหล่งเก็บกักน้ำ ตื้นเขิน	- ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ	- ลำน้ำปาดและแหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้	- มีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมากขึ้น
๒. ด้านชีวภาพ ๒.๑ ต้นทุนการผลิต ข้าวและพืชไร่สูง ๒.๒ ราคาตกต่ำ	- โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวและพืชไร่ - การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ - การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน - โครงการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตการเกษตร - การควบคุมปริมาณผลผลิตให้มีคุณภาพ - จัดงบประมาณประกันราคา	- ลดต้นทุนการผลิต - มีวัตถุดิบในท้องถิ่นและราคาถูก - ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - เพิ่มรายได้ โดยเพิ่มราคาต่อหน่วย - ลดต้นทุนการผลิต - หาแหล่งทุนจากกองทุนพัฒนาคุณภาพ	- จำนวนเกษตรกรเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น - ต้นทุนการผลิตสินค้าลดลง - มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผลผลิต - ผลผลิตได้ขนาดและตรงตามความต้องการของตลาด - รวมกลุ่มผู้ผลิตและผู้ขายบริหารในรูปแบบสหกรณ์

๒.๓ ขาดแคลนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	- โครงการส่งเสริมสนับสนุนพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์	- มีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ	- จำนวนเกษตรกรมีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ
๒.๔ สัตว์เลี้ยง โค กระบือ ขาดอาหารในฤดูแล้ง	- โครงการจัดทำทุ่งหญ้าถาวร - ผลิตฟางปรงแต่งเพื่อเก็บไว้ให้สัตว์กินในฤดูแล้ง - อบรมให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลสัตว์	- การปลูกหญ้าขนและมีคุณค่าอาหารสูง - การให้น้ำในแปลงหญ้าช่วงฤดูแล้งและฝนทิ้งช่วง - เกษตรกรขาดความรู้ในการดูแลและเลี้ยงสัตว์อย่างถูกวิธีเสี่ยงต่อการติดโรค	- สัตว์เลี้ยงมีอาหารกินตลอดปี - ลดต้นทุนการผลิตสัตว์ - สัตว์เลี้ยงมีอาหารกินอุดมสมบูรณ์ร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตเร็วน้ำหนักมากทำให้ขายได้ราคาดี - ลดอัตราการตายและการสูญเสีย
๒.๕ โรคแมลงศัตรูพืชระบาด	- โครงการลดการใช้สารเคมี - การป้องกันศัตรูพืชแบบวิธีผสมผสาน - ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ปลูกพืชผลิตพืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืชอื่นๆให้เพียงพอกับการใช้งานในชุมชน - ประชาสัมพันธ์เตือนภัยโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด	- สารเคมีมีผลต่อสิ่งแวดล้อมเช่นลดจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติ - ผลผลิตผักปลอดสารพิษตลาดมีความต้องการมาก - ขาดการประชาสัมพันธ์	- สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้นปริมาณสารพิษตกค้างน้อยลง - จำนวนเกษตรกรผู้เจ็บป่วยจากผลของการใช้สารเคมีทางเกษตรลดลง - กลุ่มมีรายได้เสริมจากการขายสารสะเดาและน้ำสกัดชีวภาพ - รายจ่ายในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตพืชต่อครัวเรือนลดลง
๒.๕ ขาดข้อมูลที่เพียงพอในการวางแผนการผลิตเช่น (พันธุ์ ปริมาณ การตลาด) ข้อมูลเชิงวิชาการสนับสนุนทางเลือกการผลิตใหม่ๆ	- จัดเวทีประชาคม ในการวิเคราะห์ปัญหา/ทางแก้/ความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละด้านโดยมอบกลุ่มสนใจแต่ละกลุ่มไปศึกษาและนำเสนอ - วางระบบการเก็บข้อมูลที่เคลื่อนไหว	- การเก็บข้อมูลด้วยตนเองจะทำให้เกษตรกรตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาเป็นการสร้างจิตสำนึกอย่างหนึ่ง	- ชุมชนมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาชุมชน - แผนชุมชนมีคุณภาพเป็นเหตุเป็นผลและสามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก

๓. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ๓.๑ ปัญหาแรงงาน / รายได้ต่ำ ๓.๒ กระบวนการกลุ่มของผู้นำชุมชนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของคนทุกรุ่น	- สร้างทางเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นในชุมชน การรับงานย่อยของภาคอุตสาหกรรมจากภายนอกมาทำเช่นเย็บผ้าเย็บรองเท้า จักสาน เพอร์นิเจอร์ - เพิ่มขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการสร้างขบวนการการมีส่วนร่วม แก่คนทุกกลุ่มในชุมชน	- มีกิจกรรมสร้างรายได้ในชุมชน ทำให้คนรุ่นใหม่บางส่วนมีทางเลือกที่ไม่จำเป็นต้องไปทำงานต่างถิ่น - เน้นด้านธุรกิจเป็นหลัก - เกษตรกรรายย่อยซึ่งอาจเป็นคนกลุ่มมากในชุมชน แต่ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน	- จำนวนอาชีพนอกภาคเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนเพิ่มมากขึ้น - รายได้ของผู้ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรเทียบกับรายได้ผู้ประกอบอาชีพเกษตร - ราษฎรที่มีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางการพัฒนาของชุมชน - ความพึงพอใจของชุมชนต่อทิศทางการพัฒนาชุมชนที่กำหนด
๓.๓ ไม่มีถนนในหมู่บ้าน ๓.๔ ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นขาดตลาดรองรับ เช่น ผลผลิตทางการเกษตร	- จัดสรรงบประมาณทำถนน - ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน - สร้างเครือข่ายด้านการตลาด - ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน/บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม	- ในฤดูฝน น้ำฝนไหลเข้าบ้านเรือนราษฎรทำให้เดือดร้อน - ผลิตสินค้าแล้วคนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญ - ไม่มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต ผู้จำหน่ายในชุมชน	- มีถนนเข้าหมู่บ้าน - สร้างวงจรการตลาดในชุมชน - รวมกลุ่มผู้ผลิตและผู้จำหน่ายในชุมชนในรูปแบบสหกรณ์
๔. ด้านสังคม ๔.๑ ขาดการรวมกลุ่มที่ดี	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล	- ราษฎรเห็นกับประโยชน์ส่วนตนเอง ไม่กิจกรรมร่วมกันพัฒนาตำบล	- มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรที่มุ่งเน้น ๔ ประเด็นสำคัญ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ตำบลผาจุ ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหา ๔ ประเด็น คือ ๑) หนี้สินเกษตรกร ทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ๒) ที่ดินทำกิน ๓) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และ ๔) สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพเกษตรกร ดังนี้

๑. ปัญหาหนี้สินเกษตรกร มีเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหนี้สินในระบบ และต้องการให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หนี้สินนอกระบบ ๑๗ ราย โดยมีสาเหตุคือ ในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนน้อยกว่าทุกปีที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยลง ภาวะหนี้สินเกษตรกรจึงเป็นปัญหาไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไกล่เกลี่ยทำข้อตกลงที่ช่วยเหลือให้เข้าสู่ระบบ

แนวทางการพัฒนา

๑. ประสานสถาบันการเงินที่เกษตรกรได้กู้ยืม ให้ชะลอการชำระหนี้แก่เกษตรกรที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือ
๒. ไกล่เกลี่ยคดีความ ดำเนินการเรื่องเข้าสู่ระบบ การปรับโครงสร้างหนี้สินใหม่
๓. ส่งเสริมและพัฒนาสร้างรายได้เสริม อาชีพเสริมแก่เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบ

๒. ปัญหาที่ดินทำกิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ และที่ดินสาธารณะ เกษตรกรเพาะปลูกพืชต่างๆ สร้างรายได้แก่เกษตรกร เกษตรกรที่ต้องการช่วยเหลือ ๑๗ ราย ในที่สาธารณะ ๑๗ ราย เนื้อที่ ๑๓๙ ไร่ เพื่อให้เกษตรกรได้จัดสรรที่ดินให้ทำกิน

แนวทางการพัฒนา

ประสานหน่วยงานในพื้นที่พิจารณาจัดสรรที่ดินสาธารณะให้แก่เกษตรกรเพื่อทำกิน ทำข้อตกลงร่วมกัน และพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๓. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ในพื้นที่แหล่งน้ำเป็นคลอง ห้วย ตื้นเขิน คลอง บึง บ่อน้ำบาดาล สระน้ำในหมู่บ้าน/ตำบล สระเก็บน้ำในไร่นา ฝายชะลอน้ำ ปัจจุบันมีสภาพชำรุด ท่อส่งน้ำใช้การไม่ได้เท่าที่ควร โดยมีเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนต้องการให้ดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไข จำนวน ๑๗ ราย

แนวทางการพัฒนา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณดำเนินการขุดลอกคลอง ห้วย หนอง บึง ระบบส่งน้ำ ก่อสร้างฝายชะลอน้ำกักเก็บน้ำเพื่อให้ในฤดูแล้ง สระน้ำในหมู่บ้าน/ตำบล สระน้ำในไร่นา บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล

๔. ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม จากการสำรวจเกษตรกรผู้ได้รับความเดือดร้อน ปัญหาสวัสดิการ ๑๔ ราย รายได้ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร เห็นควรดำเนินการจัดสวัสดิการ ให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่เกษตรกร

การวิเคราะห์สินค้า(อาชีพ)ที่จะมุ่งเน้นเป็นหลัก

จากการจัดทำประชาคมทุกหมู่บ้าน ตำบลผาจุ ได้เห็นชอบสินค้าเกษตร คือ โค เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร พัฒนาระบบการเลี้ยงให้มีมาตรฐาน เครือข่ายเชื่อมโยงทั้งระบบ จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์ แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้า การให้ความรู้การผลิตอาหารสัตว์ สามารถใช้เองได้ มุ่งการลดต้นทุนการเลี้ยง การดูแลรักษา การป้องกันโรคระบาด สู่การเป็นสินค้าเกษตรของตำบล ผาจุ โดยการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบสินค้าเกษตรที่สำคัญ

สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านสินค้าเกษตร(เด่น)

ปัญหา	สภาพปัญหา / สาเหตุ
๑. ข้าว	๑. ค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาแพง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๒. ขาดเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ มีราคาแพง จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๒. ภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๓. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๕. แมลงศัตรูพืช จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน
๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑. ค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาแพง ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๓. ขาดเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ มีราคาแพง จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๔. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน
๓. โค	๑. ขาดแหล่งน้ำ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๒. ขาดองค์ความรู้ด้านการเลี้ยง การป้องกันดูแลรักษา การลดต้นทุนการผลิต ขาดแคลนพันธุ์หญ้า จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๔. ไม่มีตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ๕. แหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน

แนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตร

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักน้ำทำการเกษตร บ่อบาดาล
- จัดให้ความรู้ด้านการผลิตที่มีคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมอาชีพเสริมซึ่งมีปัจจัยการผลิตในพื้นที่ ความรู้ด้านการแปรรูปที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาด
- จัดให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ที่มีคุณภาพ การดูแลรักษา เมล็ดพันธุ์หญ้า ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาด
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นประโยชน์แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร

๕. จัดตั้ง/ก่อสร้างตลาดกลาง รวบรวมผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ตำบล เพื่อลดการเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
๖. จัดตั้ง/ก่อสร้างร้านค้าชุมชน เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าสินค้าการเกษตรให้มีระบบครบวงจร
๗. สนับสนุนแหล่งเงินทุนการดำเนินงาน กองทุนเพื่อการเกษตร และอื่นๆ

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลผาจุ

๑. วิสัยทัศน์

“ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรด้านปศุสัตว์ให้มีมาตรฐานสินค้าเกษตร”

๒. พันธกิจ

๑. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร บ่อบาดาลและระบบการบริหารจัดการน้ำ
๒. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต และการตลาดให้มีคุณภาพสินค้าเกษตร นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิต
๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการ และดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

- ประเด็นที่ ๑. พัฒนาโครงสร้างการเกษตร
- ประเด็นที่ ๒. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต การจัดการการตลาดให้มีคุณภาพ
- ประเด็นที่ ๓. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร
- ประเด็นที่ ๔. พัฒนาตลาดรองรับและรวบรวมผลผลิตของกลุ่มเกษตรกร
- ประเด็นที่ ๕. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งเงินทุน

๔. แผนงาน/โครงการพัฒนา

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๑.	การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑๒ แห่ง		←→		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น/ โครงการ ชลประทาน และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๒.	การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม/การจัดทำ บัญชี	๔๐ คน	←→			สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ คณะวิทยาการ จัดการ มรอ. สนง.ตรวจบัญชี สหกรณ์	
๓.	การจัดหาแหล่งเงินทุน	๑ แห่ง		←→		ธกส.สาขาวังสี สุบ/ และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	จัดหาปัจจัย การผลิต ให้แก่สมาชิก
๔.	การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการผลิตโคที่มีคุณภาพ	๔๐ คน		←→		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ สนง.ปศุสัตว์ จังหวัดและ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๕.	การก่อสร้างตลาดหรือลานรวบรวมและ รับซื้อผลผลิต และจุดศูนย์กลางของกลุ่ม	๑ แห่ง		←→		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	เงินทุนของ กลุ่ม/แหล่ง กักเก็บเงินของ รัฐบาล
๖.	การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มองค์ความรู้และ ประสบการณ์แก่สมาชิก	๔๐ คน		←→		สนง.สภา เกษตรกรจังหวัด/ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๗.	การปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกร	๑๗ ราย	←→			ธ.ก.ส./สถาบัน การเงิน	
๘.	จัดสรรที่ดินทำกิน	๑๗ ราย	←→			ส.ป.ก./ที่ดิน อำเภอ	

ภาคผนวก

การทำนาปีและผลผลิต

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ที่นา (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๙๕๒	๕๐	๗๕๐
๒	บ้านวังยาง	๓๓๐	๕๑	๗๕๐
๓	บ้านพระฝาง	๑,๔๐๐	๘๙	๗๕๐
๔	บ้านพระฝาง	๑,๔๘๙	๖๗	๗๕๐
๕	บ้านผาจุก	๘๐๐	๖๑	๗๕๐
๖	บ้านหมอนไม้	๑,๒๕๐	๕๕	๗๕๐
๗	บ้านคลองนาพง	๓๕๙	๓๘	๗๕๐
๘	บ้านผาจักร	๑๕๐	๓๖	๗๕๐
๙	บ้านหนองบัว	๕๐	๓๑	๗๕๐
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๘๕	๗๓	๗๕๐
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๑๐๐	๓๘	๗๕๐
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๓๐๐	๑๘	๗๕๐
๑๓	บ้านหาดฝาง	๓๕๐	๕๐	๗๕๐
๑๔	บ้านวังยาง	๓๐๐	๒๑	๗๕๐
รวม		๗,๙๑๕	๖๗๘	๗๕๐

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และผลผลิต

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๑๗๓	๑๕	๑,๐๐๐
๒	บ้านวังยาง	๑๙	๕	๑,๐๐๐
๓	บ้านพระฝาง	๓๑	๗	๑,๐๐๐
๔	บ้านพระฝาง	๑๑๗	๒๐	๑,๐๐๐
๕	บ้านผาจุก	๑๕	๓	๑,๐๐๐
๖	บ้านหมอนไม้	-	-	-
๗	บ้านคลองนาพง	-	-	-
๘	บ้านผาจักร	๑๐๔	๒๕	๑,๐๐๐
๙	บ้านหนองบัว	๗	๒	๑,๐๐๐
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๑๐	๓	๑,๐๐๐
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๘๗๑	๓๕	๑,๐๐๐
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๔๘	๑๑	๑,๐๐๐
๑๓	บ้านหาดฝาง	๖๑	๙	๑,๐๐๐
๑๔	บ้านวังยาง	-	-	-
รวม		๑,๔๕๖	๑๓๕	๑,๐๐๐

การปลูกไม้ผล

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกร	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	บ้านวังยาง	๖๐	๑๕	
๒	บ้านวังยาง	๖๖	๒๐	
๓	บ้านพระฝาง	๗๗	๑๖	
๔	บ้านพระฝาง	๘๒	๑๙	
๕	บ้านผาจุก	๕๐	๑๐	
๖	บ้านหมอนไม้	๓๘	๑๙	
๗	บ้านคลองนาพง	๕๘	๒๒	
๘	บ้านผาจักร	๘๐	๑๐	
๙	บ้านหนองบัว	๓๖	๑๒	
๑๐	บ้านม่อนหินขาว	๒๕	๑๔	
๑๑	บ้านเด่นกระต่าย	๑๐	๗	
๑๒	บ้านป่าแดงหลง	๑๐	๑๒	
๑๓	บ้านหาดฝาง	๑๔	๑๘	
๑๔	บ้านวังยาง	๒๘	๑๙	
รวม		๖๓๔	๒๑๓	

เอกสารอ้างอิง

- แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลผาจุ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผาจุ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุดรดิตถ์
- รายงานความเหมาะสมการปลูกพืช สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์ พ.ศ.....
- แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์